

Maa- ja metsätalousministeriö
Ruokaosasto

PÖYTÄKIRJA 3/2015
MMM013:00/2014

MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMAN 2014–2020 SEURANTAKOMITEA

Aika Tiistai 17.11.2015 klo 10:00-15:15
Paikka Paasitorni, Helsinki

Jaana Husu-Kallio/maa- ja metsätalousministeriö, puheenjohtaja
Taina Vesanto/maa- ja metsätalousministeriö, varapuheenjohtaja
Harri Ahlgren/työ- ja elinkeinoministeriö (valtakirjalla)
Jyri Inha/valtiovarainministeriö
Tiina Malm/maa- ja metsätalousministeriö
Esko Juvonen/maa- ja metsätalousministeriö
Sini Wallenius/maa- ja metsätalousministeriö
Kari Saulamo/maa- ja metsätalousministeriö (valtakirjalla)
Anne Polso/Ympäristöministeriö
Matti Puolimatka/Elintarviketurvallisuusvirasto

Antti-Jussi Oikarinen/Maaseutuvirasto
Erja Loppi/Maaseutuvirasto
Marja Karvonen/Satakunnan ELY-keskus
Ulla Mehto-Hämäläinen/Keski-Suomen ELY-keskus
Hannu Linjakumpu/Lapin ELY-keskus
Kari Kivikko/Hämeen ELY-keskus
Minna-Mari Kaila/Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Johan Åberg/Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Jari Huovinen/Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Hannu Heikkilä/ ProAgria Keskusten liitto
Anna-Kaisa Wuotila

Suomen 4H-liitto, 4H Lappi
Mirja Hellstedt/Maa- ja kotitalousnaisten Keskus
Anne Antman/Natur och Miljö
Pertti Iivanainen/Maaseudun kehittäjät
Ilkka Peltola/Keskkipiste – Leader ry
Taina Väre/Suomen kuntaliitto
Asko Peltola/Etelä-Pohjanmaan liitto
Leena Anttila/maa- ja metsätalousministeriö
Virva Terho/maa- ja metsätalousministeriö
Noora Hakola/Maaseutuvirasto

Poissa: Hannamari Heinonen/Suomen yrittäjät, Ulla Hyvönen/Toimihenkilökeskusjärjestö STTK, Risto-Matti Niemi/Suomen Kylätoiminta ry, Maria Lindqvist/SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto

Pysyvät asiantuntijat: Risto Artjoki/maa- ja metsätalousministeriö, Kai Heikkilä/EU:n komissio, DG AGRI

Muut asiantuntijat: Eeva-Kaisa Kivistö/maa- ja metsätalousministeriö, Marianne Selkäinaho/maa- ja metsätalousministeriö, Anna Schulman/maa- ja metsätalousministeriö, Sanna Sihvola/maa- ja metsätalousministeriö, Juha-Matti Markkola/Maaseutuverkostopalvelut

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Jaana Husu-Kallio avasi kokouksen ja piti katsauksen ajankohtaisista asioista. Hallitusohjelman kärkihankkeista Biotalous ja puhtaat ratkaisut sisältää paljon myös Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan liittyvää asiaa. Valtiontalouden haastava tilanne ja siihen liittyvät säästöt samoin kuin SOTE-linjaus ja tulevat itsehallintoalueet vaikuttavat myös suunnitelmaan. Tämänhetkisestä pakolaistilanteesta johtuen komissio on pyytänyt jäsenvaltioita kartoittamaan kaikkien EU-rahoitteisten ohjelmien mahdollisuudet osallistua pakolaisten kotouttamistoimiin.

2. Kokouksen järjestäytyminen

Todettiin kokouksen läsnäolijat. Paikalla oli 30 jäsentä/varajäsentä, joten kokous oli päätösvaltainen. Todettiin, että Sirpa Karjalaisen tilalle MMM:n edustajan varajäseneksi tulee Sanna Sihvola. Suomen eläinsuojeluyhdistys SEY on nimennyt uudeksi edustajaksi Kati Pullin tilalle Maria Lindqvistin ja hänen varajäsenekseen tulee Animaliaista Salla Tuomivaaran tilalle Mai Kivelä.

3. Esityslistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Esityslista hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

4. Ajankohtaiskatsaus ohjelman toimeenpanon tilanteeseen

Maaseutuvirasto

Erja Loppi/ Maaseutuvirasto esitteli Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2007–2013 maksujen tilannekatsauksen. Ohjelman toteutumisprosentti on tällä hetkellä lähes 98 %, mikä on erittäin hyvä. Toteutumisprosentti vaihtelee jonkin verran eri toimintalinjojen ja eri ELY-keskusten välillä. Esimerkiksi muutamien suurten laajakaistahankkeiden peruuntuminen valitusten vuoksi on alentanut toteutumisprosentteja joillain alueilla. Kaiken kaikkiaan lopullinen toteumatilanne tulee vielä hieman muuttumaan vuoden 2015 loppuun mennessä, jolloin viimeiset maksut on suoritettu.

Todentamisviranomaisen BDO on toimittanut komissiolle pyydetyn vahvistuksen hankkeissa mukana olleiden julkisorganisaatioiden arvonnäköveron tukikelpoisuudesta. Arvonnäköveroon liittyvät tukimaksut pysäytettiin komission tarkastuksen tuloksena syksyllä

2013. Arvonlisävero on nyt todettu tukikelpoiseksi. Mavi arvioi, missä tapauksissa arvonlisävero tulee maksettavaksi. Nämä maksut on maksettava sen 1,5 kuukauden aikana, jolloin ohjelmakauden 2007-2013 maksuja voidaan suorittaa. Mavilla on kuitenkin valmiudet tähän.

Antti-Jussi Oikarinen/ Maaseutuvirasto esitteli Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014-2020 tilannetta. Hanketukihakemuksia oli jätetty 11.11.2015 mennessä yhteensä 1391 kpl, joista 800 kpl Leader-ryhmien kautta. Vastaavasti yritystukihakemuksia oli jätetty yhteensä 985 kpl, joista 448 kpl Leader-ryhmien kautta. ELY-keskukseen jätetyistä hakemuksista yli 90 % oli jätetty sähköisesti ja Leader-ryhmien kautta jätetyistä hakemuksistakin yli 80 %, mikä on erittäin hyvä tulos. Eteläisessä Suomessa yritystukia on haettu vähemmän kuin etukäteen odotettiin.

Maatalousinvestointeja oli haettu 11.11.2015 mennessä yhteensä 1113 kpl, joista 58 % sähköisesti ja nuoren viljelijän aloitustukia 146 kpl, joista 49 % sähköisesti. Neuvo2020 ennakoilmoituksia oli tehty 10.013 kpl (kaikki sähköisesti).

Hyrrä-tietojärjestelmän kautta pystytään tällä hetkellä suorittamaan ainoastaan nuoren viljelijän aloitustuen ja neuvontatoimenpiteen (ns. Neuvo2020) maksuja. Tarkempaa tietoa muiden päätös- ja maksuosioiden toteutumisaikataulusta saadaan 23.11.2015 jälkeen. Joulukuussa 2015 on mahdollista tehdä kiireellisimmät yritystukipäätökset paperisina, esim. sellaiset tapaukset joissa päätös on ehtona lainaneuvotteluille pankin kanssa. Muut päätökset voidaan tehdä vasta sähköisen päätöksenteon avauduttua keväällä 2016.

Luonnonhaittakorvauksesta on maksettu lokakuun aikana ensimmäinen erä, joka on 85 %. Toinen erä maksetaan joulukuussa 2015. Suurimmalla osalla EU:n jäsenmaista ensimmäinen maksu voidaan suorittaa vasta vuonna 2016. Ympäristökorvauksen ja luonnon ensimmäiset maksuerät (80%) suoritetaan viimeistään viikosta 48 alkaen ja loppuerä touko-kesäkuussa 2016.

Keskustelussa tuotiin esille, että erityisesti yritystuissa maksujen liikkeelle saaminen mahdollisimman pian on tärkeää, sillä osa tuenhakijoista on aloittanut toiminnan omalla riskillä. Mavi vakuutti, että Hyrrän eri tukimuotojen käyttöön oton aikataulutuksessa otetaan ennen kaikkea huomioon asiakasnäkökulma.

ELY-keskukset

Kari Kivikko/ Hämeen ELY-keskus esitteli ELY-keskusten näkemyksiä ohjelmakauden 2014-2020 toimeenpanoa edistävästä ja vaikeuttavista asioista. Hyvin edenneitä asioita

ELY-keskusten näkökulmasta ovat mm. ohjelmakauden 2007-2013 maksut, investointitukien päätöksenteko, viljelijätukien ennakot, valtakunnalliset hankkeet, saatujen hakemusten suuri määrä ja sähköisen haun käyttöön otto yleisesti. Lisäksi ELY-keskusten ilmapiiri on viime aikoina selvästi parantunut YT-neuvottelujen aikaisesta tilanteesta.

Asioita, jotka eivät ole menneet odotetulla tavalla ELY-keskusten näkökulmasta ovat mm. yritystukien pieni hakemusmäärä monilla alueilla, samoin kuin maatalouden rakenetukien ja aloitustukien hakemusten hakemusmäärät, ympäristökorvausten ja sopimusten rahatilanne, valvontojen myöhästyneet tallennukset sekä yleisestikin valvontaresurssien riittävyys, joka erityisesti vuonna 2016 näyttäisi olevan vaikea. Lisäksi ongelmana on hanke- ja yritystukien päätöksenteon viivästyminen. Komission tulkinta kertakorvauksen menettelystä poistaa ohjelmasta ainoan selkeän yksinkertaistamistoi- menpiteen, jolla todella olisi ollut merkitystä hakijoille, ja on vaikea ymmärtää, miksi rakennerahasto-ohjelmassa käytettävää kertakorvausmenettelyä ei voisi käyttää samoilla periaatteilla maaseuturahaston ohjelmassa. Myös Hyrrä-järjestelmän käytettävyydessä on ollut paljon pettymyksiä. Järjestelmässä on ollut paljon sellaisia virheitä, joita ei sallit- taisi paperiprosesseissa. Esim. hakemusten liitteet, jotka hakija on liittänyt järjestel- mään, eivät ole näkyneet hakemusten käsittelijöille.

Puheenjohtaja totesi, että valvontaresurssien riittävyttä seurataan myös MMM:ssä. VN- tasolla on varmistettava, että tarvittavat resurssit ovat olemassa. Sähköisen haun pro- sentit ovat erittäin hyviä. Vaikka tietojärjestelmien käyttöön otossa on ollut ongelmia, Suomi on kuitenkin ensimmäisenä EU-jäsenmaana maksanut osuudeltaan suuret viljeli- jätukien ennakot. Järjestelmien kaikkien osien käyttöön otossa Mavin yhteistyö Maan- mittauslaitoksen kanssa on tärkeää. Yksinkertaisten kustannusmenettelyjen tulkinnan ongelmat ministeri on ottanut esille maatalousneuvostossa. Asia on nyt noteerattu ko- missiossa. Myös puheenjohtaja aikoo ottaa asian esille Brysselissä seuraavalla viikolla.

Komission edustaja totesi, että julkisorganisaatioiden arvonlisäveron tukikelpoisuutta koskeva asia on nyt komission puolesta käsitelty, koska tukikelpoisuutta koskeva tilin- tarkastusraportin huomautus on poistettu Suomen antamien selvitysten ja lähemmän tarkastelun jälkeen, eikä komission tarvitse vahvistaa BDO:n toimittamaa varmennusta. Komission edustaja myös kiitti Mavin osuutta virheiden vähentämisessä. Komission huolena on, ettei Suomessa henkilöstön määrä riitä ohjelman hallinnointiin kaikilla ta- soilla.

Leader-ryhmät

Ilkka Peltola Keskipiste Leader ry:stä kertoi Leader-ryhmien tilanteesta. Leader-toiminta uudessa ohjelmassa on lähtenyt rivakasti liikkeelle, hanke- ja yritystukihakemuksia on jo

yhteensä noin 1200 kpl. Sen vuoksi olisi hyvä saada mahdollisuus paperipäätösten te-
koon myös kiireellisille hanketukihakemuksille. Osalla hakijoista on myös ollut ongelmia
sähköisen hakemuksen jättämisessä. Yritysten perustamistuki on Leader-ryhmien kan-
nalta uudessa ohjelmassa liian rajattu ja siitä pitäisi poistaa rajoite tuen myöntämisestä
niille hakijoille, jotka ovat saaneet starttirahaa.

Kertakorvauksen käyttömahdollisuuden poistaminen kesken hakuprosessin on erittäin
ongelmallinen asia Leader-ryhmien neuvonnan kannalta, ja sitä se on myös hakijoiden
oikeusturvan kannalta. Leader-ryhmien toimintarahen jako aktivointiin ja hallintoon vie
turhaan aikaa ja tuottaa ylimääräistä työtä. Teemahankkeen mallia pitäisi yksinkertais-
taa siten, että siihen liittyvät hankkeet voitaisiin valita usean hakukierroksen aikana.
Mukana pitäisi voida olla sekä kehittämistoimia että investointeja. Nykymuodossaan
teemahankkeen kokoaminen on työläs Leader-ryhmälle. MDI:n hiljattain valmistunutta
arviointia alueellisten ja paikallisten strategioiden toimeenpanosta kannattaisi hyödyntää
esim. seurantatietojen keräämiseen liittyvien havaintojen osalta. Esimerkiksi syntyviä
uusia yrityksiä ei tällä hetkellä kerätä kaikissa niissä toimenpiteissä, joissa niitä syntyy.

Kaiken kaikkiaan hanketuissa on ohjelmakaudella 2014-2020 kuitenkin hyvät välineet
kehittämiseen ja parannuksiin entiseen on mm. talkootyön käytössä, prosenttikorvauk-
sen käyttöön otossa ja alueiden välisissä hankkeissa.

Keskustelussa tuotiin esiin, että yritysrahoituksen valmistelussa on linjattu MMM:n hal-
linnoiman perustamistuen ja TEM:n hallinnoiman starttirahan olevan päällekkäisiä tukia.
Kaikki eri järjestelmät ovat kuitenkin yrittäjän käytössä ja hän voi valita itselleen sopi-
vimmat tukimuodot. Toimintarahen jakoa aktivointiin ja hallintoon käydään läpi Leader-
asiantuntijaryhmässä. EU-säädökset edellyttävät erillistä seuranta-a. Teemahanke on
määritelty kehittämistukilaissa. (28/2014, 26 §) Oleellista on perustella hyvin toimet, joita
teemahankkeen puitteissa tehdään, jolloin ne ovat hyväksyttäviä. MDI:n selvityksen ha-
vainnot käydään läpi ja otetaan soveltuvin osin käyttöön.

Ohjelmakaudella 2014-2020 panostetaan erityisesti vaikuttavuuden arviointiin. Myös
tietojärjestelmät rakennetaan niin, että niistä saadaan ulos tarvittavat tiedot. 25.11. jär-
jestetään MMM:n ja Mavin välinen seurantatyöpaja. Hyrrässä on pyritty ratkaisemaan
edellisen kauden seurantaan liittyvät ongelmat. Kertakorvausta koskeva komission tul-
kinta tuli yllätyksenä MMM:lle ja tulkinta halutaan muuttaa samanlaiseksi kuin rakenne-
rahasto-ohjelmassa. Kertakorvauksen käyttö oli jo haettujen tukien osalta peruttava en-
nen päätöksenteon alkamista, ettei myöhemmin jouduttaisi takaisinperimään maksuja,
mikäli komission tulkinta ei muuttuisi.

5. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 muutosesitys

Tiina Malm esitteli ohjelman muutosesityksen pääkohdat. Euroopan yleisen tuomioistuimen päätös käytettyjen koneiden tukikelpoisuudesta saadaan 11.12.2015. Mahdolliset lisäykset ohjelmaan tehdään tämän perusteella. Kertakorvausta ei ole poistettu ohjelmasta, koska keskustelut ovat komission kanssa vielä käynnissä. Todettiin, että valintakriteereiden muutokset käsitellään tarkemmin asialistan kohdassa 6.

Ennakkoehdoista toteutumatta on ainoastaan päivämäärä, johon mennessä vaikuttavuusindikaattoreiden tilastointijärjestelmä pitää olla luotu. Päivämäärää siirrettiin seurantakomitean edellisessä kokouksessa 31.12.2015 saakka, mutta sitä täytyy siirtää edelleen, koska Hyrrä-järjestelmän kaikki ominaisuudet eivät ole käytössä vuoden loppuun mennessä. Keskustelun jälkeen sovittiin uudeksi ennakkoehdon täyttymisen päivämääräksi 31.5.2016. Tällöin tiedot vaikuttavuusindikaattoreista saadaan ennen ensimmäisen vuosiraportin päivämäärää, joka on 30.6.2016.

Neuvonta-toimenpidettä esitetään laajennettavaksi maatalojen nykyaikaistamiseen ja kilpailukyvyyn parantamiseen. Toimenpiteen määrärahat pysyvät kuitenkin ennallaan. Neuvojen kilpailutus tehdään vuoden 2016 alussa ja valinta tehdään vuoden 2016 aikana.

Maatalousinvestointeihin lisätään kansallista rahoitusta hallitusohjelman kärkihankerahoituksena. Ohjelman rahoitussuunnitelmaan ei tule muutoksia, mutta eräiden investointien tukitasoja korotetaan.

Keskustelussa pidettiin positiivisena investointien tukiprosenttien korotuksia, erityisesti ravinteiden kierrätykseen ja energian tuotantoon. Energiatuotantoinvestointien korkeamman tukiprosentin saamisen edellytyksenä on, että energia käytetään tilalla. Jos sitä myydään tilan ulkopuolelle, pitää hakemus tehdä yritystukien puolelta.

Ympäristökorvauksen 1. haun tulokset olivat ympäristötavoitteiden kannalta erinomaiset ja ohjelmakauden tavoitteet on joidenkin toimien osalta jo ylitetty. Ympäristösitoumuksen osalta tavoitteet saavuttaneita toimia ovat Ympäristönhoitonurmet -toimen mukaiset suojavyöhykkeet, Peltoluonnon monimuotoisuus -toimen mukaiset saneerauskasvit ja kerääjäkasvit, Lietelannan sijoittaminen peltoon sekä Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys. Rahoituksen riittävyyden takaamiseksi ja hallitusohjelman säästövelvoitteiden vuoksi näitä tavoitteet jo saavuttaneita toimia esitetään rajattavaksi, kuitenkin siten että ympäristötavoitteiden saavuttaminen ei vaarannu. Lisäksi rajataan toimea Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen, jotta ei synny erilaisten ehtojen kautta kilpailuti-

lannetta tämän ja lietalannan sijoittaminen peltoon -toimen välille. Tämä edellyttää sitoumusten muuttamista ja viljelijöiden kuulemista.

Keskustelussa tuotiin esiin seuraavia seikkoja:

- Kasvipeitteisyys on vaikuttava toimi, eikä komission ympäristöpääosasto välttämättä hyväksy sen rajoittamista. Ohjelman tasapainon kannalta ratkaisu on kuitenkin hyväksyttävä, koska ao. tavoitteisiin on päästy.
- Rajoituksia ja sidontojen etupainotteisuuden nettovaikutusta on seurattava myös budjetin näkökulmasta, kehykset eivät saa ylittyä.
- Viljelijöiden kannalta rajoittamisessa on tärkeää, etteivät jo tehdyt investoinnit mene hukkaan. Esim. jotkut vanhat sopimukset päättyvät lähiaikoina, eikä viljelijän ole rajoitusten vuoksi mahdollista saada uutta sopimusta. Esitettyyn huoleen vastattiin, ettei päättyvien sopimusten muuttamista uuden järjestelmän mukaisiksi toimiksi olla estämässä.
- Kentältä on asiasta saatu paljon palautetta, mutta tämä malli on paras niistä vaihtoehdoista, jotka ovat mahdollisia.
- Tilanne on hankala viljelijöiden kannalta, mutta kaikkein hankalimpiin asioihin on saatu kohtuullinen ratkaisu.
- Päätökset ohjelmanmuutoksesta pitäisi saada viimeistään helmikuun 2016 lopussa, sillä maaliskuussa alkavat viljelijöiden koulutukset.
- Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättämisen toimea ehdotettiin seuranta-komitealle jaetussa muistiossa rajattavan enemmän kuin mitä kokouksessa esitettiin. Enimmäisosuuden nostaminen esitetystä 30 prosentista 60 prosenttiin on hyvä kompromissi. Suojavyöhykkeiden korvauskelpoisen alan tukemisen rajaminen 0 %:iin on ikävää, mutta ymmärrettävää säästötavoitteiden vuoksi.
- Natur och Miljön edustaja ilmoitti, ettei voi hyväksyä ehdotettuja rajoituksia, erityisesti kerääjäkasvien ja suojavyöhykkeiden osalta. Enemmän pitäisi panostaa ympäristötoimien parempaan kohdentamiseen, että saataisiin ympäristökuormitusta vähenemään.

Risto Artjoki/ MMM totesi, että ennen Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman toimeenpanon aloittamista esitetty huoli siitä, että viljelijät eivät olisi valmiita sitoutumaan uuteen ympäristökorvaukseen, ei ole realisoitunut. Sitoumusten suuri määrä osoittaa, että viljelijät ovat aikaisempaa ympäristötietoisempia. Lisäksi sitoumusten suureen määrään vaikuttaa maatalouden huono markkinatilanne. Jo seurantakomitean edellisessä kokouksessa todettiin, että tällainen ongelma näyttäisi olevan tulossa. Tässä ei ole kuitenkaan kysymys varsinaisista leikkauksista, vaan rajoittamistoimenpiteistä toimenpiteen rahoituskehyksessä pysymiseksi. Hallitusohjelman konkreettisia rahoituksen leikkauksia säästötavoitteiden täyttämiseksi tulee muihin kohteisiin.

Hallitusohjelman säästöjen kohdentamisessa on valittu hallinnollisesti yksinkertaisimmat vaihtoehdot, siten että ne eivät aiheuttaisi lisäbyrokratiaa tai että muutosten vuoksi EU-rahoitusta jäisi käyttämättä. Säästöt tehdään kasvattamalla hankerahoituksen muun kansallisen julkisen rahoituksen osuutta (5 MEUR) sekä leikkaamalla luonnonhaittakorvauksen kokonaan kansallista osuutta (84 MEUR). Vuodesta 2017 alkaen kokonaan kansallista luonnonhaittakorvausta pienennetään 10 euroa/ha.

Puheenjohtaja kysyi lopuksi, ovatko seurantakomitean jäsenet valmiita hyväksymään esitetyn ohjelman muutoksen. Ohjelmateksti ei ollut seurantakomitean käytävissä työjärjestyksessä säädettyä kahden viikon määräaikaa, mutta itse esityksen sisältö oli toimitettu jäsenille määräajan mukaisesti. VM:n edustaja sanoi hyväksyvänsä muutoksen sillä edellytyksellä, että MMM sitoutuu muutosten toteuttamisessa pysymiseen sekä valtion talousarvioiden ja ohjelmalle vahvistetun kokonaisrahoituksen puitteissa että muutosten juridiseen toteuttavuuteen. MMM:n taholta näin todettiin toimittavan. Komission edustaja painotti, että kaiken materiaalin olisi tavallisesti oltava hyvissä ajoin seurantakomitean jäsenten tarkasteltavissa. Koska käsitellyn esityksen sisältö kuitenkin oli kuvattu yksityiskohtaisesti ja muutettu ohjelmateksti oli toimitettu jäsenille joitain päiviä ennen kokousta, kuulemisvelvoite nähtävästi täyttyy. Todettiin, että jatkossa olisi kuitenkin suotavaa, että kaikki asiakirjat ovat käytävissä työjärjestyksen määräaikojen puitteissa.

Natur och Miljön edustaja jätti esityksestä eriävän mielipiteen. Muutosesityksen hyväksymisen edellytyksenä on työjärjestyksen 11 § mukaan, että vähintään 2/3 seurantakomitean jäsenistä on sen hyväksynyt.

Päätös: Seurantakomitea hyväksyi ohjelman muutosesityksen esitetyssä muodossa

6. Ohjelman valintakriteereiden muutosesitys

Marianne Selkäinaho/ MMM esitteli hanketukien valintakriteereiden muutosesityksen. Ohjelman toimenpiteiden valintakriteereistä käytiin yksityiskohtainen keskustelu ja ne hyväksyttiin seurantakomitean 29.1.2015 pidetyssä kokouksessa, jolloin ohjelma oli juuri hyväksytty komissiossa. Nyt on tarpeen muuttaa toimenpiteiden M01, M07 ja M16 valintakriteereitä, koska ELY-keskuksilta on tullut paljon palautetta siitä, että aiemmin hyväksytyissä valintakriteereissä on päällekkäisyyksiä. Tehtävällä muutoksella kaikissa em. toimenpiteiden alatoimenpiteissä vaikuttavuuskriteeri siirretään osaksi toimenpiteen sisältökriteeriä ja vastaavasti kustannustehokkuus otetaan erilliseksi kriteeriksi. Vaikut-

tavuuskriteerin painoarvoa nostetaan. Samalla vaadittava vähimmäispistemäärä yhdenmukaistetaan yritystukien kanssa. Muutosesitys on valmisteltu yhteistyössä ELY-keskusten kanssa.

Päätös: Valintakriteereiden muutosesitys hyväksyttiin.

7. Ohjelman viestintäsuunnitelma vuodelle 2016

Eeva-Kaisa Kivistö kertoi ohjelman viestinnän ajankohtaisista asioista. Lanseeraus-kampanjan ”päivitä maaseutusi” tavoitteena oli tehdä ohjelmaa tutuksi suurelle yleisölle. Kampanjassa oli tv- ja radiomainontaa, sekä some-viestintää. Kampanjaa pidettiin onnistuneena.

Vuonna 2016 viestinnässä tuodaan esille erityisesti yrittäjyyden ja elinkeinojen kehittämisen mahdollisuuksia. Lisäksi viestintäverkostoa vahvistetaan. Myös ruotsinkielinen viestintä huomioidaan, eli kaikki materiaali tulee myös ruotsiksi.

Keskustelussa pidettiin hyvänä sitä, että yrittäjyys on viestinnällisenä teemana ja sitä täytyykin voimakkaasti tuoda esiin. Maaseuturahaston viestintään on hyvin resursseja ja ne täytyy hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti. ELY-keskukset voisivat tuoda esille hyviä, innovatiivisia yrittäjästarinoita.

8. Ohjelman tavoitteiden jalkauttaminen

Virva Terho/ MMM kertoi, miten ohjelman tavoitteet saadaan aluetasolle ja käytäntöön. ELY-keskuksille on laskettu kokonaistavoitteesta ohjeelliset alueelliset tavoitteet. Niissä on useimmiten 10 - 20 %:n vaihteluväli. Tavoitteissa on huomioitu myös Leader-ryhmien osuus. Suunnittelun lähtökohtana on esittää mitä kullakin alueella tulisi saavuttaa, jotta tulos tukisi ohjelman kokonaistavoitteita. Tavoitteiden saavuttamista seurataan vuosikertomuksissa. ELY-keskusten raportteihin tulee sisällyttää myös ko. alueen Leader-ryhmien saavuttamat tulokset. Ohjelma-asiakirjassa esitetyn tavoitetaso saavuttaminen vuoden 2018 loppuun mennessä on edellytys ohjelman 6 %:n suoritusvarauksen käyttöön saamiseksi.

Keskustelussa nostettiin esiin, että yritystukea koskevissa lomakkeissa ei kysytä lainkaan perustettavien yritysten lukumäärää, jolloin ohjelman tavoitteiden saavuttamista ei pystytä tältä osin seuraamaan. ELY-keskukset toivoivat, että eri alueiden toimintaympä-

ristöt on otettu huomioon alueellisia tavoitteita määriteltäessä. ELY-keskukset odottavat myös, että ne saavat vaikuttavuustiedot tällä kaudella suoraan tietojärjestelmästä. Tämä tulee toteutumaan Click View -raportointijärjestelmän kautta.

9. Muiden ERI-rahastojen tilannekatsaus

Harri Ahlgren/TEM kertoi rakennerahastojen tilannekatsauksen.

Kausi 2007-2013

Suomi on viidentenä (EAKR) ja neljäntenä (ESR) välimaksujen osalta. Etelä- ja Pohjois-Suomen osalta ohjelmien toimeenpano on päättynyt. Itä- ja Länsi-Suomen ohjelmat ovat toteutuneet noin 95 %:sesti. Ohjelmissa valmistaudutaan sulkemiseen ja niiden täysimääräisen toteutumisen vuoksi on tehty mm. ohjelmamuutoksia.

Kausi 2014-2020

EAKR:ssä on kaksi toimintalinjaa: Pk-yritysten kilpailukyky ja Uuden tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen. ESR:ssä on kolme toimintalinjaa: Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus, Koulutus, Ammattitaito ja elinikäinen oppiminen.

Rakennerahastojen seurantakomitean kokous pidetään 9-10.12. Siellä keskustellaan mm. Pk-yritysaloitteen käynnistämisestä. Rahoitus tulee lakkautettavasta INKA-ohjelmasta.

Pakolaistilanne ja ohjelman rahoitusmahdollisuudet keskusteluttavat myös rakennerahasto-ohjelmassa. Haastetta tähän tuo se, että pakolaiset ovat sijoittuneet pääasiassa Etelä- ja Länsi-Suomeen, kun taas rahat ovat Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Euroopan meri- ja kalatalousrahasto

Kari Saulamo kertoi EMKR:n tilannekatsauksen. Ohjelmavarat on jaettu eri painopisteisiin: kestävä kalastus, kestävä vesiviljely, tiedonkeruu ja valvonta, paikallinen kehittäminen, jalostus ja kauppa, meripolitiikka sekä tekninen apu. Kaikki Manner-Suomen kalatalousryhmät (yhteensä 9) on valittu. EMKR-lakiin on tulossa muutos, jolla huomioidaan KEHA:sta johtuvat muutokset. Manner-Suomella ja Ahvenanmaalla on yhteinen ohjelma, ja sopimus on tehty. Ahvenanmaalle valitaan yksi kalatalous-toimintaryhmä.

Hyrrä on EMKR:n asiointiliittymä ja maksut haetaan sen kautta. Päätöksenteko ja maksut menevät oman rekisterin kautta. Kalatalousverkoston perustaminen on vireillä ja se

tulee maaseutuverkoston yhteyteen. Verkosto tullaan toteuttamaan teknisen avun hankkeena.

10. Valtakunnallisten hankkeiden, koordinaatiohankkeiden ja EIP-ryhmien valmistelu

Marianne Selkäinaho kertoi valtakunnallisista hankkeista ja valtakunnallisista koordinaatiohankkeista sekä EIP-ryhmistä. Valtakunnallisiin hankkeisiin on järjestetty kaksi ideahakua. Myös koordinaatiohankkeisiin on valittu toteuttajat. Valtakunnallisten hankkeiden hanke-esittelyt löytyvät maaseutu.fi:stä.

Kansallisia maaseudun innovaatioryhmiä (EIP) koskeva ensimmäinen haku on päättynyt. Kaikki ensimmäisellä hakujaksolla jätetyt hakemukset eivät täytä EIP:n kriteereitä. Ensimmäiset valinnat tehtäneen joulukuun aikana.

11. Maaseutuverkoston tilannekatsaus

Taina Vesanto kertoi maaseutuverkoston ohjausryhmän kuulumiset. Ensimmäinen kaksivuotiskausi on meneillään. Työryhmät (innovaatiot, ympäristö, nuoret ja yrittäjyys) ovat päässeet hyvin alkuun. Alussa uusi toiminta vaati harjoittelua, mutta nyt työsuunnitelmat ovat valmiina ja ryhmissä on aktiivista toimintaa. Teemamaisen ajattelun taustalla on, että toimijat itse tekevät kentällä ja ohjausryhmä mahdollistaa.

Seuraavia teemoja (2-4 kpl) aletaan etsiä keväällä 2016. Nyt olemassa olevat teemat ja työryhmät jatkavat toimintaa verkostona.

Juha-Matti Markkola kertoi maaseutuverkoston tilannekatsauksen. Palvelupaketit ovat saaneet hyvän alun. 17 palvelupakettia on hyväksytty. Yrittäjyystyöryhmä on suunnitellut maakuntakierrosta keväälle. Kierros aloitetaan valtakunnallisella seminaarilla 28.1.2016. Järjestäjätahoina toimivat Suomen yrittäjät ja MTK:n aluejärjestöt.

Pakolaiskysymykset ovat olleet pinnalla myös verkostotoiminnassa. Mallia haetaan mm. Ruotsista, jossa pakolaiskysymykset ovat olleet ohjelman yhtenä painopisteenä. Vastaanottava maaseutu -pakolaisseminaari järjestetään 22.1.2016. Seminaariin osallistuu mm. Punkalaitumen kunta, jossa on ollut hyvä hanke tähän liittyen.

Keskusteltiin yrittäjyyskierrroksesta ja siitä onko siinä huomioitu aloittavat yritykset. Kiertueen pääpaino on jo toimivissa yrityksissä, mutta toivottavasti myös aloittavia on tulossa mukaan. Palvelupaketeilla on mahdollisuus toteuttaa tähän liittyvää toimintaa.

Eri alueilla on tunnistettu, että keskisuurten kaupunkien elinkeino-yhtiöt eivät koe toimivansa maaseudulla, vaikka maaseutuohjelmalla olisi tarjottavaa myös näille alueille. Tähän pitäisi pyrkiä vaikuttamaan.

12. Muut ajankohtaiset asiat

Muissa asioissa keskusteltiin pakolaistilanteesta ja mitä mahdollisuuksia maaseutuohjelmalla on tukea tätä.

Marianne Selkäinaho kertoi ohjelmakauden 2007-2013 osalta kokemuksia maahanmuuttajiin liittyvistä hankkeista. Maahanmuuttajat on myös mainittu monien Leader-ryhmien strategioissa. Etenkin kotouttamishankkeille on mahdollisuuksia. Maahanmuuttajien ja paikallisten asukkaiden yhteistä toimintaa, esim. erilaisten harrastusten tukeminen on mahdollista hankkeiden kautta. Erityisesti maahanmuuttajien työllistymistä tukeviin hankkeisiin tulisi panostaa. Punkalaitumen hanke on ollut hyvänä esimerkkinä.

Komission edustaja kertoi, että Suomessa on ollut melkein yhtä paljon hankkeita kuin Ruotsissa. Hienoja hankkeita on ollut käynnissä ja samanlaista toimintaa mahdollistetaan. Komissiossa aihe on ollut paljon esillä ja pyyntö olisi, että jäsenmaat tekisivät pienen selvityksen siitä, mitä on tehty ja mitä voidaan tehdä. Seuraavassa seurantakomitean kokouksessa mielellään kuulisi tästä aiheesta lisää.

13. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään Varsinais-Suomessa 23.–24.5.2016. Samassa yhteydessä pidetään ohjelmakauden 2007–2013 viimeinen seurantakomitean kokous.

14. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.15.

Helsingissä 15.12.2015

Seurantakomitean puheenjohtaja,
kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Seurantakomitean sihteeri,
neuvotteleva virkamies

Leena Anttila

